

Telegram ZM srpen - září .01

Úvod

Vážení čtenáři,

léto zmizelo za obzorem a podzim ovládl naše zeměpisné šířky. V poprázdninovém dvojčísle Telegramu ZM však naleznete smutku, ba i klidu, velice málo. Projekt Zdravé město v ČR běží neustále kupředu a postup Zdravých měst ČR k udržitelnosti, zdraví a kvalitě života se po letních měsících vrátil do vysokých obrátek.

Znovu se tedy budeme zabývat naplňováním mezinárodních standardů, jako jsou Health 21, Agenda 21, a NEHAP. Znovu nahlédneme do kuchyně Zdravých měst ČR, kterých stále přibývá, nedávno bylo přijato 31. město – Vsetín. A je to nováček aktivní, ihned začal stoupat po příčkách Ligy Zdravých měst vzhůru. Titul „město měsíce“ ovšem získaly města Sedlčany a Prostějov, která schválila deklaraci Projektu Zdravé město v zastupitelstvu. Nová deklarace se ovšem schvalovala i v Boskovicích, což potvrdilo kvalitu a aktivitu tohoto referenčního Zdravého města ČR.

Září bylo též měsícem důležitých celostátních aktivit. Až překvapivá byla letošní účast Zdravých měst v aktivitách Dne bez aut – více než čtyřnásobek naší loňské účasti. Největší část energie členských měst NSZM ČR je však nyní věnována Dnům zdraví, které jsou již po léta výraznou aktivitou ve spolupráci se stovkami místních partnerů ve všech městech a obvykle s velkým zájmem veřejnosti. Například Brněnské dny pro zdraví loni navštívilo 7000 lidí. Uvidíme letos – držíme palce, aby nasazená laťka byla přeskočena.

Více se dozvíte v následujících informacích.

Těšíme se na Vaše dotazy, náměty a připomínky na adrese: paha@nszm.cz

Petr Švec

Národní síť Zdravých měst ČR

Postup Zdravých městech ČR podle společné metodiky

Na úvod krátké vysvětlení: metodika Česká Brána 21 (též New Gate 21 - NG21) je návodem k postupu Zdravých měst ke kvalitní realizaci Projektu Zdravé město WHO v podmínkách ČR. Metodika je dílem společné práce Zdravých měst ČR. Za pomoci metodiky jednotlivá města hledají nejlepší způsob, jak postupovat v souladu s doporučeními mezinárodních dokumentů – jak naplňovat Zdraví 21 (Health 21), místní Agendu 21, LEHAP (místní akční plán zdraví a životního prostředí). Metodika získala titul Světový projekt EXPO 2000.

Prvním krokem ve městě je vytvoření Plánu zdraví (PZ) a dále jeho provázání do Strategie rozvoje města. Snahou NSZM ČR je, aby start byl co nejrychlejší a nejjednodušší - za široké účasti místních partnerů (školy, nevládní organizace, široká veřejnost) a odborných partnerů (hygienická služba, komise a odbory MěÚ ap.). Politickým zastřešením celého procesu ve městě je závazek zastupitelstva města k naplňování Health 21, MA21 a LEHAP prostřednictvím Deklarace Projektu Zdravé město.

Informace o mezinárodních standardech,
a metodice Česká Brána 21
www.nszm.cz/standard
www.nszm.cz/metodika

Plány zdraví – srpen, září .01

Po celý rok probíhá setkávání otevřených místních týmů ve Zdravých městech - vytváření Plánů zdraví, což je týmové definování cílů veřejnosti i odborníků v postupu ke zdraví, udržitelnému rozvoji a kvalitě života; schvalování deklarace Projektu Zdravé město, mj. závazku k Health 21, MA21 a LEHAP. V roce 2001 dosud proběhlo téměř 60 týmových jednání ve městech za facilitace NSZM ČR.

09.08. Chrudim (3. tým PZ)	17.09. Sedlčany (schválení deklarace)
30.08. Prostějov (3.+ tým PZ)	19.09. Veselí n.M. (2. tým PZ)
10.09. Chrudim (4. tým PZ)	20.09. Boskovice (schválení deklarace)
11.09. Votice (2. tým PZ)	24.09. Chrudim (schválení deklarace)
12.09. Letovice (2. tým PZ)	25.09. Frýdlant n.O. (2. tým PZ)
13.09. Zlín (3.+ tým PZ)	26.09. Vsetín (1. tým PZ)
17.09. Litoměřice (4. tým PZ)	27.09. Prostějov (schválení deklarace)

Dosavadní postup Zdravých měst ČR

- Příprava Plánů zdraví podle metodiky NG21 (v kvalitě Health21, MA21 a LEHAP) dosud začala ve **26 z 31ti členských měst NSZM ČR**;
- Základní verze Plánu zdraví podle metodiky NG21 je připravena ve městech:
Brno, Třebíč, Kroměříž, Boskovice, Zlín, Moravská Třebová, Sedlčany, Chrudim, Prostějov, Valašské Meziříčí [10];
- V přípravě základní verze PZ pokračují města:
Frýdlant n. O., Karviná, Šternberk, Orlová, Třeboň, Hodonín, České Budějovice, Litoměřice, Letovice, Veselí n. M., Votice, Poděbrady, Blansko, Vsetín, Rožmitál p.Tř., Velké Meziříčí [16];
- Deklaraci PZM s obsahem Health 21, Agenda 21 a NEHAP přijala města:
Třebíč, Frýdlant n. O., Sedlčany, Boskovice, Chrudim, Prostějov [6];
- Podmínky pro udělení titulu „Zdravé město 2002“ již splnila města:
Třebíč, Boskovice, Prostějov [3].

Co dále očekává pokročilá Zdravá města ČR

Základní otázka, která stojí před Zdravým městem s dokončenou základní verzí Plánu zdraví (tedy po čtvrtém týmovém setkání), zní: jakým nevhodnějším způsobem tento dlouhodobý plán převést do života – jak plán implementovat a realizovat, jak nastartovat projektový cyklus?

Město čeká rozhodnutí o zásadních věcech:

- konkrétní vazba mezi dlouhodobým Plánem zdraví a strategickým rozvojem města;
- způsob vytvoření Akčního plánu zdraví (na jeden rok);
- způsob dalšího zapojování veřejnosti;
- předpoklad hodnocení a inovace dlouhodobého Plánu zdraví

... a jistě i řada dalších systémových doladění, která je třeba nastavit podle místních podmínek. Držíme pokročilým Zdravým městům palce v hledání nových cest v neprobádaných místech, kde (i v Česku) žijí lvi.

Liga ZM - září .01

V níže uvedeném pořadí členských měst NSZM ČR - tzv. Lize ZM - je zohledněna jejich aktivita a postup k systémové podpoře zdraví, udržitelného rozvoje a kvality života prostřednictvím mezinárodního Projektu ZM a metodiky NG21. Zejména je hodnoceno následující:

- podpora Projektu ZM, Health 21, MA21 a LEHAP ze strany místních politiků a úřadů; vytvoření organizačního zázemí Projektu ZM ve městě; aktivní postup města dle metodiky NG21 (k Health 21, MA21 a LEHAP); aktivita města v rámci NSZM ČR a mezinárodního hnutí Zdravých měst.

Pokud porovnáme stav Ligy ZM s předchozím číslem Telegramu, zjistíme, že přesuny mezi městy v první jedenáctce jsou poměrně nepodstatné. Referenční města Brno, Třebíč, Kroměříž a Boskovice jsou samozřejmě na špici a dosud si udržují podstatný náskok před ostatními. Zvláště zřejmé je to u Brna a Třebíče, kde se již propojuje Plán zdraví se Strategií rozvoje města. Přesto v první skupině byl jeden výraznější posun - u Frýdlantu n.O., kdy město výrazně pokročilo v přípravě Plánu zdraví. Ve velkém pelotonu dalších 15ti měst se s napětím očekávalo, které jako první přeskočí mezi „Zdravá města ČR 2002“. Od roku 1998 žádné město nedokázalo vstoupit do první ligy Zdravých měst. Bylo proto příjemným překvapením, když zcela na konci měsíce září magickou hranici ze všech čekatelů nejdříve překročil Prostějov. Z toho důvodu se stal „městem měsíce“.

Chvála ovšem patří i dalším městům s již vytvořenou základní verzí Plánu zdraví: Zlín, Moravská Třebová a Valašskému Meziříčí. V této skupině vynikly Sedlčany, které společně s aktivní Chrudimí stojí na pohraničí první ligy. Sedlčany dosud nedosáhly titulu Zdravé město, ale snad je potěší označení „město měsíce“ – za velký postup, završený v polovině září přípravou a přijetím deklarace. Máme i nové dobré příklady - Rožmitál p.Tř., Vsetín a Velké Meziříčí ukazují, že s cestou ke Zdravému městu může okamžitě začít i úplný nováček.

„Města měsíce 08.-09.“ v Lize ZM:

[Sedlčany](#)

[Prostějov](#)

nejaktivnější města - "Zdravá města ČR"

pořadí	město	tis.obyv.	NG21	tPZ	člen NSZM /deklar.
1.-2.	Třebíč	39	B [2 2]	5	1996 / 2001
1.-2.	Brno	387	B [2 2]	5	1994
3.-4.	Kroměříž	29	C [2 0]	5	1996
3.-4.	Boskovice	11	C [2 0]	5	1994
5.	Zlín	82	C [2 0]	5	1996
6.	Prostějov	49	C [2 0]	5	2000 / 2001
7.	Moravská Třebová	11	C [2 0]	4+	1997
8.	Frýdlant n. O.	9	C [1 0]	3	1996 / 2001
9.-10.	Karviná	66	C [1 0]	3	1994
9.-10.	Šternberk	14	C [1 0]	2	1996
11.	Orlová	36	C [1 0]	3	1997
12.	Třeboň	9	C [1 0]	3	1994

aktivní členská města NSZM ČR

pořadí	město	tis.obyv.	NG21	tPZ	člen NSZM /deklar.
12.-13.	Sedlčany	8	C [2 0]	5	2000 / 2001
12.-13.	Chrudim	24	C [2 0]	5	2001 / 2001
15.	Valašské Meziříčí	27	C [2 0]	4+	2000
16.-17.	České Budějovice	99	C [1 0]	4	2000
16.-17.	Hodonín	28	C [1 0]	4	1999
18.	Litoměřice	25	C [1 0]	4	2000
19.-21.	Veselí nad Moravou	12	C [1 0]	3	1998
19.-21.	Votice	4	C [1 0]	3	1998
19.-21.	Letovice	6	C [1 0]	3	2000
22.	Poděbrady	13	C [1 0]	2	1997
23.	Blansko	21	C [1 0]	2	1998
24.	Vsetín	30	C [1 0]	2	2001
25.-26.	Rožmitál p.T.	4	C [1 0]	1	2001
25.-26.	Nové Město n. M.	10	C [1 0]	1	2001
27.	Velké Meziříčí	10	D [x x]	x	2001 (nový)

ostatní členská města

pořadí	město	tis.obyv.	NG21	tPZ	člen NSZM
28.-31.	Zlaté Hory	4	E [x x]	x	1999
28.-31.	Kouřim	1	E [x x]	x	1998
28.-31.	Slavičín	8	E [x x]	x	1996
28.-31.	Kašperské Hory	4	E [x x]	x	2000

Informace o Lize ZM
 (stav ve městech, pravidla, legenda k tabulkám)
www.nszm.cz/liga

Média a Zdravá města ČR

média – srpen, září .01

Proběhlo šesté a sedmé živé vysílání Českého rozhlasu ze Zdravých měst, tentokrát z Třebíče a Hodonína.

NSZM ČR děkuje UK – ČŽP, zejména Dr.Ryndovi, za výbornou spolupráci; děkujeme též celému týmu redakce ČRo 2 „Host do domu“ a ZM Třebíč a Hodonín za výbornou přípravu a zázemí pro uvedená vysílání.

Pro tisk byly připraveny rozhovory s představiteli NSZM ČR do časopisu Moderní obec:

rozhovor s náměstkyní primátora Města České Budějovice a místopředsedkyní NSZM ČR,
Mgr. Vlastou Bohdalovou,

rozhovor s mistostarostou Města Hodonína a předsedou NSZM ČR,
Mgr. Ladislavem Ambrozkem.

Informace o médiích, o vysílání, texty článků:
www.nszm.cz/media

Celostátní aktivity Zdravých měst ČR

Den bez aut 2001

(Car Free Day)

21.-22.09.01

Zdravá města ČR se letos znovu připojila ke Dni bez aut, který organizujeme ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, s Děťmi Země a letos poprvé s Českými drahami. Do akce je zapojeno mnoho místních partnerských organizací ve městech. ZM Zlín a Hodonín byla historicky první města v ČR, která se v roce 1999 přihlásila k tomuto dnes již populárnímu dni a dala MHD zdarma.

Letošní DBA organizovalo v ČR 17 Zdravých měst, což je 4x více než loni - naše města tvořila téměř ¼ všech zúčastněných měst v ČR:

Blansko, Brno, Hodonín, Chrudim, Kroměříž, Litoměřice, M.Třebová, Třebíč, Zlín, Veselí n.M., Prostějov, Boskovice, Č.Budějovice, Nové Město n.M., Velké Meziříčí, Zlaté Hory.

NSZM ČR děkuje všem uvedeným členským městům za jejich aktivní přístup.

Informace o Dni bez aut a aktivitách ve městech:
www.nszm.cz/dba

Dny zdraví

září – říjen .01

Zdravá města ČR již tradičně organizují aktivity Dnů zdraví ve spolupráci s desítkami místních partnerů a tisíci zájemců a návštěvníků. V rámci Dnů zdraví probíhají často i jiné velké akce – např. Běh Terryho Foxe nebo Pochod všech generací (Brno). Hodnocení letošních aktivit přinese další číslo Telegramu ZM.

Informace o Dnech zdraví a aktivitách ve městech:
www.nszm.cz/dzd

MCAP: Aktivní stáří ve Zdravém městě

Start dlouhodobé spolupráce (MCAP) Zdravých měst ČR je připraven ve spolupráci se ZM Chrudim dne 9.10.2001. Na jaro 2002 se předpokládá seminář k tomuto tématu v Třebíči.

MCAP: Cyklisté a chodci ve Zdravém městě

Centrum dopravního výzkumu (CDV) spolupracuje se Zdravými městy ČR v rámci nového MCAP, jehož první setkání bude v Prostějově dne 24.10.2001.

Informace o všech MCAP Zdravých měst ČR:
<http://www.nszm.cz/mcap>

Další spolupráce s expertními a nevládními partnery ZM

- Univerzita Karlova – CŽP spolupracuje s NSZM ČR na sérii vysílání Českého rozhlasu z jednotlivých Zdravých měst ČR;
- Zelený kruh (ZK) získal grant REC, na základě kterého ve spolupráci s NSZM ČR probíhají aktivity k Aarhuské úmluvě v Kraji Vysočina;
- Český ekologický ústav (ČEÚ) a NSZM ČR pokračují ve spolupráci v oblasti MA21;
- MŽP ČR poskytlo pro NSZM ČR grant na vydání dalšího dílu seriálu o MA 21 v ČR, tentokrát s ukázkou ZM Třebíč;
- Státní zdravotní ústav (SZÚ) poskytuje prostřednictvím e-konferencí na serveru iBrána řešerše z denního tisku na téma zdraví - pro Zdravá města ČR i další zájemce po celé republice.

Informace o partnerských organizacích NSZM ČR:
www.nszm.cz/partneri

INFORMACE PRO ČLENSKÁ MĚSTA NSZM ČR:
pracovní diář aktivit NSZM naleznete na adrese:
www.nszm.cz/termin

*Telegram ZM vydává Kancelář Zdravých měst ČR v Praze
Uzávěrka informací tohoto vydání: 30.9.2001
(c) NSZM ČR, 2001*